

11. Про статус депутатів місцевих рад: Закон України від 11.07.2002 № 93-IV. [Електронний ресурс]. – Веб-сайт. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93-15#Text> – (дата звернення 01.12.2021). – Назва з екрану.

І.І. Чхеайло
(ХНАДУ), м.Харків

БІОЕТИКА – НОВА МУДРІСТЬ І ЗБРОЯ У БОРОТЬБІ З ВИКЛИКАМИ ТЕХНОГЕННОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ

Людство в ХХІ ст. усвідомило, що досягти істинного прогресу без високої моралі, моральних норм та правил неможливо. Глобальна криза техногенної цивілізації, в першу чергу, виявилась кризою духовною. Досягнення гармонії у внутрішньому світі, гармонія в соціальних проявах і у взаємозв'язках з природним середовищем — це найголовніші проблеми сьогодення.

Біологічна етика є явищем унікальним, хоча б тому, що в ньому поєднуються фундаментальна наукова дисципліна про феномен живого та етика – філософія моралі, що з давніх часів була осердям духовного життя людства, чи не єдино можливим способом для людини залишатися людиною. Реалії сучасного техногенного суспільства зробили можливим органічне поєднання таких принципово різних феноменів.

Пандемія 2019 змусила філософів заговорити про вірус як специфічний «суб'єкт» і нагадала про те, що поряд з політичними та економічними подіями існують біологічні та культурні паразити, різного роду віруси на кшталт комп'ютерних, медійних, які шкодять культурі та моралі, знищують їх. Як екзистенційна катастрофа, пандемія, нагадала людству про вічну боротьбу між життям і смертю і про несилу соціуму, вирішити цю проблему, про єдність природного світу, частиною якого воно є. У драматичній формі

вона зіштовхнула людину з незбагненим, трансцендентним, показала недієздатність звичних ціннісних орієнтирів і змусила задуматися над «здоров'ям культури», яке визначається високим імунітетом стосовно чужого і одночасно здатністю сприймати корисні зовнішні фактори [1].

Наявні сьогодні етичні рамки прийняття рішень у сфері охорони здоров'я, вочевидь, не розроблялись для умов пандемії. Останніх кілька десятиліть біоетика займалась новими технологіями, зокрема генетичним втручанням, біобанками, генетичними модифікаціями і штучною репродукцією. І справді, найбільш вичерпний зобов'язальний перелік біоетичних норм в Європі, Конвенція Ов'єдо 1997 року, передбачає, що «інтереси і благополуччя окремої людини превалюють над інтересами суспільства або науки». Розробники цього документа більше переймалися питаннями клонування і генетичного лікування, ніж спалахами захворювань [2].

Вже приблизно через три місяці після її прояву, епідемію атипової пневмонії COVID-19 назвали антропоцентричною хворобою. Коронавірусна пандемія, як і її попередники – СНІД, лихоманка Ебола та ін. – є свідченням еволюційної нестабільності соціокультурно-екологічної ніші, створеної самою людиною як основного чинника еволюційного успіху нашого біологічного виду й створеної ним цивілізації.

Юваль Ной Харарі в інтерв'ю «Кур'єру» ЮНЕСКО аргументовано доводить, що ми переживаємо не саму серйозну пандемію в історії людства. Наприклад, епідемія грипу у 1918-1919 р., забрала багато життів (загинуло більше 10 відсотків населення деяких країн), епідемія СНІДУ у 1980 році, коли захворіти СНІДОМ означало вірну смерть. Це не згадуючи наслідки хвороб, які лютували в більш ранні епохи[3].

Мова йде, про сучасну, глобальну цивілізацію, яка хоча й існує в декількох різновидах, але, у будь-якому випадку, носить назву техногенної або технологічної. Сьогодні ми озброєні технологіями та науковими знаннями, які необхідні для боротьби з цією епідемією, яких були позбавлені

попередні покоління. Люди були цілковито беззахисні перед лицем смерті, вони не знали від чого вони помирають і як себе захистити. Наприклад, в 1348 році на медичному факультеті Парижського університету цілком авторитетно переконували, що епідемія виникла тому, що так розташувалися зірки (*The Black Death («Чорна смерть»)* Розмері Хоррокс, Manchester University Press, 1994, с.159).

Коли сталося розповсюдження коронавірусу COVID-19, вчені вже на протязі двох тижнів визначили про який саме вірус йде мова, повністю вдалося розшифрувати його геном і розробити надійні тести для діагностики хвороби. Нам також дуже швидко стало відомо, як розповсюджується хвороба, що робити для попередження подальшої передачі інфекції. Наступним кроком стала розробка і виготовлення вакцин та оперативна вакцинація світу. Врешті, влітку 2021 року австралійські вчені та американські заявили про створення ліків проти COVID-19.

Тому, можна стверджувати, що COVID-19 проблема для науковців, системи охорони здоров'я та передумова економічної, політичної, але в першу чергу духовної кризи. Вислів про те, що світ вийде з епідемії іншим - справедливий.

Яким він буде залежить від нас, кожного окремо і людства в цілому. Харарі застерігає, що треба боятися «демонів» ненависті, жадібності, невігластва, які в нас пробудив коронавірус. Якщо ми будемо витратити духовні і фізичні сили на звинувачення іноземців у виникненні вірусу чи соціальні меншини, якщо компанії та корпорації від яких залежить виготовлення вакцин та ліків будуть піклуватися про свої статки, а уряди заможних країн знову «забудуть» про те, що існують і бідні країни, якщо будемо вірити у всілякі фейкові теорії змови, перемогти коронавірус буде набагато важче і ми забезпечимо собі життя у світі, який отруєний ненавистю, жадобою до наживи, невіглаством. Проте, може і повинно бути навпаки, коли ми об'єднаємо зусилля і відповімо на цей виклик міжнародною солідарністю, щедрістю і будемо довіряти науці і науковцям, а не теоріям

змови та псевдо вірусологів, то вийдемо з цієї боротьби швидше, переможцями і станемо ще сильнішими.

Список літератури

1. Марков Б. В., Сергеев А. М., Бочарников В. Н. Феномен пандемии сквозь призму метафизического, антропологического и социального измерений. *Человек*. 2020. Т. 31, № 3. С. 7–24.
2. Юдіт Шандор Біоетика про пандемію URL : <https://voxukraine.org/bioetika-dlya-pandemiy/>
3. Юваль Ной Харари: «Каждый кризис несет в себе новые возможности» URL : <https://ru.unesco.org/courier/2020-3/yuval-noy-harari-kazhdyy-krizis-neset-v-sebe-novye-vozmozhnosti>

В.Н. Шаповал
(ХНУВД), м. Харків

ФИЛОСОФСКО-АНТРОПОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ РАЗВИТИЯ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА

Мы живем в интересную эпоху, когда перед человечеством открываются невероятные перспективы и одновременно с этим возникают огромные риски. Одним из таких, одновременно впечатляющих и тревожных феноменов нашего времени являются современные информационно-коммуникационные технологии, в орбиту которых втягивается, практически, всё человечество. Согласно последним данным общее количество пользователей Интернет приближается к 5,13 млрд. человек. Они ежедневно по много часов проводят в Интернете, работают здесь, общаются, посвящают свой досуг.

С появлением Интернет и удешевлением компьютерной техники происходит своеобразное «восстание масс» в информационном пространстве.